

Toplantı Yılı : 1981/1

DANIŞMA MECLİSİ SIRA SAYISI : 1'e 2 nci Ek

Danışma Meclisi İçtüzük Geçici Komisyonu Raporu (II) (2/2)

DANIŞMA MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Komisyonumuza iade edilen 2, 8, 15, 16, 18, 19, 25, 29, 34, 38, 39, 47, 48, 60, 76, 87, 91, 105, 111, 119, 121, 133 ve 136 ncı maddeler üzerindeki görüşmeler ve verilen önergelerin ışığında yeniden görüşülmüş ve ilişikte sunulan madde metinleri hazırlanmıştır.

Gereği arz olunur.

Başkanı
Necip BİLGE

Sözcü
İsmail ARAR

Kâtip
Kâzım ÖZTÜRK

Üye
Orhan ALDIKAÇTI

Üye
Fuat AZGUR

Üye
Halil GELENDOST

Üye
Abbas GÖKÇE
(19 ncu maddeye muhalifim.
Muhalefet şerhim eklidir)

Üye
Feyyaz GÖLCÜKLÜ

Üye
Mehmet HAZER

Üye
S. Sırrı KIRCALI
(38 nci ve 60 ncı maddeye karşıyım.)

Üye
Muammer YAZAR

Görev süresi, Yasama yılı, Birleşim ve Oturum.

MADDE 2. — Danışma Meclisinin görevi, Milli Güvenlik Konseyince kararlaştırılacak tarihte yapılacak genel seçimlerle Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulup fiilen göreve başlayıncaya kadar sürer.

Yasama yılı, 1 Eylül'den başlayıp, 31 Ağustosta sona eren süredir.

Birleşim, Genel Kurulun belli bir gününde açılan toplantısıdır.

Oturum, bir birleşimin ara ile bölünen kısımlarından her biridir.

Olağanüstü toplantı çağrıları.

MADDE 8. — Tatil veya ara verme sırasında Devlet Başkanı veya Danışma Meclisi Başkanı, Danışma Meclisini olağanüstü toplantıya çağırabilirler. Danışma Meclisi Başkanı 30 üyenin istemi üzerine Danışma Meclisini olağanüstü toplantıya çağırır.

Bu çağrıda, olağanüstü toplantı gün ve saatinin ve bu toplantıyı gerektiren konunun belirtilmiş olması şarttır.

Olağanüstü toplantıda birleşim açılınca, Başkan, ilk önce çağrı yazısını okutur ve bu toplantıyı gerektiren konu görüşülür.

Olağanüstü toplantıyı gerektiren konu üzerinde Danışma Meclisince yapılması gerekli işlemler tamamlanınca, Meclis, çalışmalarına devamla karar verebilir.

Başkanın görevleri.

MADDE 15. — Başkanın görevleri şunlardır :

1. Danışma Meclisini temsil etmek;
2. Genel Kurul görüşmelerini yönetmek;
3. Tutanak dergisi ile tutanak özetinin düzenlenmesini denetlemek;
4. Başkanlık Divanına Başkanlık etmek ve Divanın gündemini hazırlamak;
5. Danışma Meclisi komisyonlarını denetlemek;
6. Başkanlık Divanı kararlarını uygulamak;
7. Danışma Meclisinin idari ve mali işleri ile kolluk işlerini Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri ile koordinasyon sağlayarak yürütmek ve denetlemek;
8. Kendisine, Anayasa, Kanunlar ve İçtüzükler gereğince verilen görevleri yerine getirmek;
9. Danışma Meclisi üyelerinin çalışmalarının verimli olması yönünde her türlü idari ve mali tedbiri almak.

Başkan, özürli olduğu veya Danışma Meclisi toplantı halinde iken Ankara dışında bulunduğu zaman, görevlerini yerine getirmek üzere, Başkanvekillerinden birisini yazı ile kendisine vekil olarak tayin eder.

Başkan, Danışma Meclisi Başkanlığına ayrılan resmi konutta oturur.

Başkanvekillerinin görevleri.

MADDE 16. — Başkanvekillerinin görevi, Başkanın yerine Genel Kurul görüşmelerini yönetmek ve yönettiği oturumlarla ilgili tutanak dergisi ile tutanak özetinin düzenlenmesini gözetmek, Başkanın özürli olduğu veya bulunmadığı veyahut yetki verdiği hallerde onun hukuki yetkilerini kullanmaktır.

Başkanvekillerinin hangi birleşim veya oturumları yöneteceklerine Başkan karar verir.

İdareci üyelerin görevleri.

MADDE 18. — İdareci üyelerin görevleri şunlardır :

1. Danışma Meclisinin idari ve mali işlerini Danışma Meclisi Başkanının talimatına uygun olarak yürütmekte, Başkana yardımcı olmak;
2. Özel törenleri idare etmek;
3. Danışma Meclisi bütçesine ilişkin tekliflerini Başkana sunmak.

İdareci üyeler, sükûn ve düzenin korunması, görüşmelerin açıklık ve serbestliğinin sağlanması ve gereken hallerde kolluk kuvvetlerinin kullanılmasında Başkana yardımcı olurlar. Görev ve yetkilerini ortak sorumluluk içinde kullanırlar. Tatil ve ara vermede Başkanca tespit edilen sıraya göre Ankara'da otururlar.

Komisyonların adları, Üye sayıları ve görev süreleri.

MADDE 19. — Danışma Meclisinin komisyonları şunlardır :

1. Anayasa Komisyonu,
2. Bütçe - Plan Komisyonu,
3. Adalet Komisyonu,
4. Milli Savunma, İçişleri ve Dışişleri Komisyonu,
5. Milli Eğitim Komisyonu (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor),
6. Mali İşler Komisyonu (Maliye, Gümrük ve Tekel),
7. İktisadi İşler Komisyonu (Ticaret, Sanayi ve Teknoloji, Enerji ve Tabii Kaynaklar),
8. Sağlık ve Sosyal İşler Komisyonu (Sağlık, Çalışma ve Sosyal Güvenlik),
9. Bayındırlık, Ulaştırma, İmar ve İskân, Turizm ve Tanıtma Komisyonu,
10. Tarım ve Orman, Köy İşleri ve Kooperatifler Komisyonu,
11. Danışma Meclisi Hesaplarını İnceleme ve Sayıştay Komisyonu.

Anayasa Komisyonu onbeş üyeden kurulur. Diğer komisyonların herbirinin üye sayısı ile komisyonlara üye seçimine ilişkin esas ve usuller Başkanlık Divanının teklifi üzerine Genel Kurulca işaret oyuyla kararlaştırılır.

Üyeler görev almak istedikleri komisyonları bu İçtüzüğün kabulü tarihinden başlayarak en geç üç gün içinde yazılı olarak Başkanlığa duyururlar. Başkanlık Divanı, komisyon aday listelerini, üyelerin isteklerine göre ve özgeçmiş belgelerinde belirttikleri ihtisaslarını göstererek, soyadı ve ad sırasına göre düzenler.

Başkan ve Başkanvekilleri komisyonlarda ve Anayasa ve Bütçe - Plan Komisyonu üyeleri ise başka komisyonlarda üye olamazlar. Bir üye en çok iki komisyon da görev alabilir. Geçici ve karma komisyonlarda görev alma bu hükmün dışındadır.

Komisyonlar, yasama yılı başında bir yıl için seçilirler ve görev süreleri yenileri seçilinceye kadar devam eder.

Komisyonların toplantıya çağırılması.

MADDE 25. — Komisyonlar, kendi başkanlarınca toplantıya çağırılır.

Zorunluluk olmadıkça komisyon toplantısı için çağrı, en az iki gün önceden yapılır. Bu çağrıda hazırlanan gündem de belirtilir. Ancak, komisyon gündemine hâkimdir.

Bu çağrı ve gündem komisyonu üyelerine, Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine, Başbakanlığa, ilgili bakanlıklara, ilgili komisyonların başkanlıklarına ve teklifleri gündemde yer alan kanun teklifi sahibi Kurucu Meclis üyelerinden ilk imza sahibine gönderilir. Gündem ilan tahtasına da asılır.

Komisyonlarda Hükümetin ve Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğinin Temsili ve Uzman çağırılması.

MADDE 29. — Komisyon toplantılarına Başbakan, ilgili bakanlar ve Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri katılabilir. Başbakan, ilgili bakanlar ve Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreteri gerekli görürlerse, kendi yerlerine, yüksek dereceli bir kamu görevlisine yazılı temsil yetkisi verebilirler.

Kanun tasarı ve tekliflerinin Danışma Meclisi komisyonlarındaki görüşmelerinde Başbakanın veya ilgili bakanın veya görevlendireceği yetkili kişinin ve teklif sahibi Danışma Meclisi üyelerinden en az birinin veya teklif Milli Güvenlik Konseyi üyelerinden birisi tarafından yapılmışsa Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğinden görevlendirilecek yetkili bir kişinin hazır bulunması gereklidir.

Komisyonlar, bilgi ve görgülerinden yararlanmak istedikleri kimseleri komisyona davet ederek dinleyebilirler, kamu kurum ve kuruluşları ile meslek kurum ve kuruluşlarından yazılı görüş alabilirler.

Komisyonların yetkisi, toplantı yeri ve zamanı.

MADDE 34. — Komisyonlar Türkiye Büyük Millet Meclisi binasında Danışma Meclisi Başkanlığınca kendilerine ayrılan salonlarda toplanırlar.

Komisyonlar, kendilerine havale edilen kanun tasarı veya tekliflerini aynen veya değiştirerek kabul veya reddedebilir, birbirleri ile ilgili gördüklerini birleştirerek görüşebilirler.

Komisyonlar 86 ncı maddedeki özel hüküm ve Kurucu Meclis Hakkındaki; 2485 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin (a), (b) ve (c) bentlerinde belli edilen hususlar dışında kanun teklif edemezler, kendilerine havale edilenler dışında kalan işlerle uğraşamazlar, Başkanlık Divanının kararı olmaksızın Genel Kurulun toplantı saatlerinde görüşme yapamazlar. Komisyonlar kanun tasarı ve tekliflerini bölerek ayrı ayrı metinler halinde Genel Kurula sunamazlar.

Erteleme.

MADDE 38. — Bir kanun tasarı veya teklifinin görüşülmesi sırasında Hükümet ve Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğince görevlendirilecek yetkilinin bulunmaması sebebiyle komisyon gerekli görürse, görüşme bir defa ertelenebilir. Erteleme, yazı ile Başbakanlığa, Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine ve ilgili bakanlığa bildirilerek gelecek toplantıda bir temsilcinin hazır bulundurulması istenir.

Gönderme.

MADDE 39. — Danışma Meclisi Başkanlığına verilen kanun tekliflerinin birer örneği Başbakanlığa ve Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğine gönderilir.

Anayasa Komisyonunun çalışma ilkeleri.

MADDE 47. — Danışma Meclisi ilk toplantısından itibaren en geç bir ay içinde yeni Anayasayı ve Anayasanın Halkoyuna Sunuluş Kanununu hazırlamak ve bu İhtüzükle verilen görevleri yerine getirmek üzere onbeş üyeden oluşan bir Anayasa Komisyonu seçer.

Anayasa Komisyonu, seçimi tarihinden başlayarak en geç yirmidört saat içinde toplanır ve bir başkan, bir başkanvekili, bir sözcü ve bir kâtip seçerek derhal çalışmalarına başlar.

Anayasa Komisyonu, bir konunun aydınlatılması bakımından diğer bir komisyonun; görüşü ve kararını almaya ihtiyaç görürse, bu hususu yazı ile sorabileceği gibi, görüş birliğini sağlamak amacı ile birlikte toplanmayı da teklif edebilir.

Görüşü sorulan komisyon, bu husustaki fikrini rapor halinde bildirir. Birlikte toplantı teklifi kabul edilirse, iki komisyon Anayasa Komisyonu Başkanının başkanlığında toplanır.

Anayasa Komisyonu, her ayın sonunda, çalışmaların gidiş ve sonuçlarını, varsa çalışmalarını hızlandıracak tekliflerini Danışma Meclisi Başkanlığına bir raporla bildirir. Başkanlık bu raporları derhal bastırarak bütün üyelere dağıtır; Komisyonun Genel Kuruldan karar alınmasını gerektiren bir teklifi varsa öncelikle gündeme alır.

Gündem.

MADDE 48. — Danışma Meclisi gündemi Danışma Meclisi Başkanınca aşağıdaki sıraya göre düzenlenir :

1. Başkanlığın Genel Kurula sunuşları,
2. Seçim,
3. Oylaması yapılacak işler,
4. Kanun tasarı ve teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işler,

Gündemdeki işlerin görüşme sırası geliş tarihlerine göre Başkanlıkça tespit edilir. Bu sıra, Başkanın teklifi veya beş üyenin yazılı istemi üzerine Genel Kurulca değiştirilebilir.

Başkan, belli bir sürede sonuçlanması gereken belirli bir veya birkaç konunun yer alacağı özel gündemler ve görüşme günleri tespit edebilir. Bu konular, özel gündemde

Başkanlık sunuşlarından sonra yer alır. Özel gündem maddelerinden sonra, gerektiğinde, diğer gündem maddelerine yer verilebilir.

10 Kasım günlerine ait gündem ATATÜRK hakkındaki görüşmelere ayrılır.

Milli Güvenlik Konseyinin ve Hükümetin temsili.

MADDE 60. — Her görüşmenin başından sonuna kadar, Hükümet adına görüş bildirmek üzere Başbakan veya ilgili bakan veya zorunlu hallerde yetkilendirilmiş birinci derecede sorumlu daire amirlerinden bir kamu görevlisi ve teklif Milli Güvenlik Konseyi üyelerinden birisi tarafından yapılmışsa Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliğinden görevlendirilecek yetkili bir kişinin hazır bulunması gereklidir. Bu kimseler görüşmenin başında hazır değillerse, o konudaki görüşme bir defalık gelecek birleşime bırakılır.

Sayıştay Başkanı veya yetkilendireceği Daire Başkanı veya üyesi, gerektiğinde Danışma Meclisinde açıklama yapabilir.

Tasarı veya teklifin tümü ve maddeler üzerinde konuşmalar.

MADDE 76. — Kanun tasarısı veya tekliflerinin görüşülmesinde, önce tasarı veya teklifin tümü hakkında söz verilir. Tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanınca maddelere geçilmesi oya sunulur. Maddelere geçilmesi kabul edilmezse Başkan, tasarı veya teklifin reddedilmiş olduğunu bildirir.

Anayasa değişiklikleri hariç, kanunun tümünün veya maddelerinin oylanması, on üye tarafından açık oy istenmemişse işaretle olur.

Başkan veya üyeler konuşmaların süre ile kısıtlanmasını teklif edebilirler.

Kanun tasarısı ve tekliflerinin tümü ve maddeleri üzerinde yapılan görüşmelerde konuşma süresinin kısıtlanması Hükümet ve Komisyon sözcüleri için on dakikadan az olamaz.

Anayasanın değiştirilmesi ve maddelerin kabulü.

MADDE 87. — Anayasa değişiklik teklifleri, diğer kanun tasarısı ve tekliflerinin görüşülmesindeki usule tabidir. Ancak, bu teklifler Genel Kurulda iki defa görüşülür.

İkinci görüşmeye, birinci görüşmenin bitiminden kırksekiz saat geçmeden başlanamaz.

İkinci görüşmede, sadece maddeler üzerinde verilmiş olan değişiklik önermeleri yetmişsekizinci maddede belirtilen esaslara göre görüşülür. Maddeler açık oya sunulur.

Karma Komisyon raporu.

MADDE 91. — (Aynen kabul edilmiştir.)

Disiplin cezalarında savunma ve özür dileme.

MADDE 105. — Kınama ve geçici olarak Meclisten çıkarma cezaları Başkanın teklifi üzerine Genel Kurulca görüşülmez, işaret oyu ile kararlaştırılır.

Böyle bir cezaya uğratılması teklif edilen üyenin savunmasını yapmak yahut diğer bir üyeye yaptırmak hakkıdır.

Kınama ve geçici olarak Meclisten çıkarma cezaları, tutanak özetine geçirilir.

Geçici olarak Meclisten çıkarma cezasına uğrayan bir üye izin alıp kürsüden açıkça af dilerse Meclise girmek hakkını kazanır.

Disiplin cezaları Bakanlar Kurulu üyeleri hakkında da uygulanır.

Açık oylamanın zorunlu olduğu haller.

MADDE 111. — (Aynen kabul edilmiştir.)

Seçimlerin genel esasları ve usulü.

MADDE 119. — (Aynen kabul edilmiştir.)

Danışma Meclisi Teşkilâtı.

MADDE 121. — Danışma Meclisinin teşkilatı aşağıda gösterilen birimlerden oluşur :

1. Başkanlığa bağlı;

a. Özel Kalem Müdürlüğü (Basın Müşavirliği),

Danışma Meclisi (S. Sayısı : 1'e 2 nci Ek.)

- b. Hukuk Müşavirliği,
- 2. Genel Sekreterliğe bağlı;
 - a. Genel Sekreterlik Büro Müdürlüğü,
 - b. Kanunlar Müdürlüğü (Komisyon görevlileri, İnceleme Kurulu),
 - c. Tutanak Müdürlüğü,
 - ç. Özlük İşleri Müdürlüğü,
 - d. Saymanlık Müdürlüğü,
 - e. Levazım Müdürlüğü,
 - f. Daire Müdürlüğü,
 - g. Sağlık İşleri Müdürlüğü.

Genel Sekreter kendisine bağlı birimleri 9 Ocak 1950 gün ve 5509 sayılı Kanun hükümleri uyarınca ve Başkanın gözetim ve denetimi altında yönetir.

Her birimin işi ve bu işin nasıl görüleceği Başkanlık Divanınca belli edilir.

Danışma Meclisi Bütçesinin hazırlanması.

MADDE 133. — Danışma Meclisi Bütçe Tasarısı, İdareci Üyeler tarafından hazırlanıp Başkanlığa sunulur. Bütçe Tasarısı Başkanlık Divanınca incelenerek son şeklini alır ve Bütçe - Plan Komisyonuna gönderilir.

Yasama Organı bütçesinin sadece Danışma Meclisi hizmetlerine dair maddelerinden yapılacak harcamalarla ilgili verile emirleri, Danışma Meclisi Başkanı tarafından imzalanır.

Hangi verile emirlerinin kendi yerine İdareci Üyeler tarafından imzalanacağını, Başkan takdir eder.

Eşya ve demirbaşların denetlenmesi.

MADDE 136. — (Aynen kabul edilmiştir.)

AYRIŞIK OY

Daimi Komisyonlar içerisinde bir Adalet ve Anayasa Komisyonu, ayrıca bir Anayasayı Hazırlama Komisyonunun kurulması yasalar ve çalışma şartları açısından daha uygun olacağı; 19 ncü maddenin 8 nci bendindeki parantez içerisine Yurt Dışı İşçiler Sorunu cümlesinin eklenmesi gerekeceğinden raporun ve tüzüğün bu kesimine katılmıyorum.

Abbas GÖKÇE

